

AMERIKANSKI SLOVENEK

PRVI SLOVENSKI LIST V AMERIKI

Geslo: Za vero in narod — za pravico in resnico — oč boja da zmaga!

GLASILO SLOV. KATOL. DELAVSTVA V AMERIKI IN URADNO GLASILO DRUŽBE SV. DRUŽINE V JOLIETU; S. P. DRUŽBE SV. MOHORJA V CHICAGI; ZAPADNE SLOV. ZVEZE V DENVER, COLO., IN SLOVENSKE ŽENSKJE ZVEZE V ZEDINJENIH DRŽAVAH.
(Official Organ of four Slovenian Organizations)

NAJSTAREJŠI
IN NAJBOLJ
PRILJUBLJEN
SLOVENSKI
LIST V
EDRUŽENIH
DRŽAVAH
AMERIŠKIH.

Volilna vihra v razmahu - Pritisk na angleški parlament

Važne volitve se bodo vršile prihodnji torek, ki jim mora vsak volilec posvečati pažnjo. — Predvsem je dolžnost ljudstva skrbeti, da pridejo v kongres progresivne osebe. — Rooseveltovce blatijo s komunizmom.

CHAMBERLAIN VSILJUJE PAKT

Chamberlain zahteva od parlamenta, da se ima prijateljski pakt z Italijo čimprej odobriti.

London, Anglija. — Min. predsedniku Chamberlainu se zelo mudi, da pride čimprej, ako mogoče do drugega tedna, do odobritve pakta, sklenjenega z Italijo že aprila meseca, a še zdaj ne potrjenega. To sredo se je kar v obliki zahteve obrnil na parlament, da ima ta pakt potrditi. Pri tem je zagotovil, da je vojna v Španiji, od katere poteka je bil pakt odvisen, ni več nevarna evropskemu miru, češ, da sta Hitler in Mussolini podala zagotovo, da ne apelirata na špansko ozemlje. Obenem je poudaril parlamentu, da je potrebno, da se Italiji prizna Abesinija, rekoč, da se bodo na ta način izboljšali izgledi za splošen mir.

S to svojo zahtevo na parlament je Chamberlain popolnoma prevrel svoje prejšnje stališče, namreč, da se morajo zadeve glede tujezemskih vojev v Španiji popolnoma rešiti, predno pride do uveljavljenja pakta. Doslej je Mussolini poudarjal iz Španije le kakih 10,000 mož.

JUNAŠKI REŠITELJ
Chicago, Ill. — Štiri leta stari Louis Seiden je padel za hišo, kjer stanuje s svojimi starši, 7810 Kingston ave., v odprtino za odpadke, s katere so neki drugi dečki prej odstranili pokrov. Neki delavec, po imenu Patrick Pine, živč 3517 So. Seeley ave., ki je bil ravno tedaj v posloju zaposlen, je zaslišal krike otrokove matere, ki se je skušala vreči za otkromom in odprtino. Žensko je porinil proč in naročil moškima, ki so stali okrog naj ga držo za noge. Tako se je mož, ki je vitke postave, spustil z glavo naprej navzdol v luknjo. Dočim sta ga dva možka držala za noge. Na ta način je v resnici še pravčasno zgrabil otroka, ki se je že potapljaval v umazani vodi. In možka sta nato potegnili ven njega in otroka, da se ni nikomur nič žalega pripetilo.

LUNIN MRK
Chicago, Ill. — V Chicagu in drugod po vzhodu se bo videl prihodnji ponedeljek lunin mrk, ki pa se bržkone ne bo opazil dosti, ker bo nastopil skoraj istočasno s solnčnim zahodom. Trajal bo od 3:45 do 5:05.

cem republikansko listo, češ, da edino na njej so čisti patrioti. Ta propaganda, dasi skrajno umazana, pa je postala že tako otročja, da ji bo nasledel malokdo, ki zna samostojno misliti.

Mr. Anton Grdina odlikovan

Baš ob zaključku lista smo prejeli brzjavno vest, da je Jugoslovanska vlada podelila našemu uglednemu in zaslužnemu rojaku MR. ANTONU GRDINI, večletnemu bivšemu glavnemu predsedniku K. S. K. Jednote, ter predsedniku Jugoslovanskega Kulturnega Vrta v Clevelandu, ter odličnemu požrtvovalnemu narodnemu voditelju in delavcu med nami ameriškimi Slovenci v Ameriki, visoko odlikovanje Jugoslovanske Krone III. reda.

To visoko odlikovanje mu je podeljeno v priznanje njegovega požrtvovalnega narodnega delovanja.

Našemu vrlenu prijatelju in somišljeniku Mr. Antonu Grdini, ki je prejel to visoko odlikovanje izreka list "Amerikanski Slovenec" iskrene in priske čestitke! Naj ga Bog ohrani Ameriški Sloveniji še dolgo dolgo, kot odločnega narodnega in katoliškega boreca in voditelja!

Ta vest bo gotovo zelo razveselila vse številne naročnike in prijatelje našega lista, saj so oni v zadnji letošnji kampanji izvolili Mr. Antona Grdina za častnega maršala vseh naročnikov "Amerikanskega Slovenca".

Prepričani, da govorimo prav iz srca velike armade naročnikov našega lista, kliče mo našemu visoko odlikovanemu prijatelju Mr. Antonu Grdini prav glasno in krepko: Bog živi in iskrene čestitke!

NOVI NAČRTI HITLERJA

Baje pripravlja nov načrt za evropski sporazum.

London, Anglija. — Kakor se iz raznih poročil more razumeti, kuje Hitler, bodisi sam, bodisi skupno z Mussolinijem, nov načrt, po katerem naj bi se Evropi zasigural mir, in da bo ta načrt podoben tistemu, ki ga je predložil v letu 1936, po okupaciji Porenja. Podlaga celega načrta bi obstojala iz vrste nenapadnih pogodb, ki bi jih štiri velesile, Nemčija, Italija, Francija in Anglija, sklenile med seboj. Od pakta bi bila izključena sovjetska Rusija in enako bi tudi manjše države v vzhodni in srednji Evropi ne prišle v poštev. "Veliki štirje" bi torej vladali celo Evropo.

PRIZNANJE ZA DOBRO DELO
Chicago, Ill. — Na Medill višji šoli je bila v sredo kratka prireditev v čast dvema dijakoma, namreč 17 letnemu Const. Silvich in 14 letnemu A. C. Gibsonu, ki sta prebivalca v neki hiši opozorila na ogenj. V ponedeljek zvečer sta v nekem posloju videla, da je izbruhnil požar, na kar sta stekla navzgor, alarmirala ljudi in obenem pomagala družinam pri reševanju.

OBDOLENI MLEKARSKEGA MONOPOLIZMA
Chicago, Ill. — Posebna federalna porota je zadnji torek odredila, da se vloži tožba proti 75 osebam, ki so obdoležene, da so v čičaški mlekarški industriji pospeševale monopoližen in s tem kršile federalne zakone protiitrustom. Imena teh oseb je sodišče prihranjalo v tajnosti in se bodo objavila teden po volitvah, da se ne bo s tem koval kak politični kapital. Ta tožba je rezultat dela, ki so ga vodili vladni raziskovalci tekom celih 16 mesecev.

DAN PREMIRJA POSTAL ZAKONIT PRAZNIK

Dan premirja, ki ga je obhajala Amerika 11. novembra vsa leta po vojni na bolj privoljen način, je postal zdaj zakonit praznik. Čičaški poštini urad objavlja, da bodo letos na ta dan poštne postaje zaprte. Vendar pa se bodo širom celega mesta enkrat na dan dostavljala pisma, z nekaterih postaj tudi dvakrat. V obeh glavnih poštnih poslojih bodo izvzemski prodajanja znamk in podobnih manjših poslov, uradi zaprti.

KRIŽEM SVETA

— Sofija, Bolgarija. — Začetkom tega tedna se je vršil v jugoslovanskem mestu Niš sestanek med jugoslovanskim ministrom, predsednikom Stojadinovičem in bolgarskim min. preds. Kiosseivanovim. Baje se je razmotrivala pri tem carinska unija med državama.

— Varšava, Poljska. — Med zastopniki Poljske in Nemčije so se pričeli v sredo razgovori glede usode tisočerih poljskih Judov ob mji med obema državama, katere je Nemčija sicer spravila preko meje, a se za nje ni moglo poskrbeti.

— Pariz, Francija. — Zadnje dni je dobila Francija nova finančna ministara, namreč P. Reynauda. Dosedanji minister je bil prisiljen odstopiti zaradi svoje opozicije proti min. predsedniku Daladierju.

— Washington, D. C. — Tukajšnji mehški poslanik se je zadnji torek izrazil, da se je med njim in ameriško vlado dosegel začasni sporazum glede poravnave odškodnine za posesti, katere je mehška vlada zaplenila ameriškimi državljanom.

POZOR ČITATELJI!
Vsak izmed čitateljev naj gotovo prečita kampanjsko poročilo o "Novem Svetu" na tretji strani te številke!

PREDSEDNIK BO GOVORIL

Ta petek zvečer se bo obrnil na volilce.

Washington, D. C. — Predsednik Roosevelt se je to sredo odpeljal na svoj dom v Hyde Park, N. Y., kjer namerava ostati do volitev. V načrta ima, da pripomore tamkaj, kolikor je v njegovi moči, do zmage demokratskih kandidatov, kar pa bo storil bolj kot državljan New Yorka, kakor pa kot predsednik. Ta petek zvečer bo imel govor po radio, v katerem bo bržkone poudarjal važnost volitev in bo obenem priporočal izvolitev takih kandidatov, ki ne bodo delali zapreke v kongresu, da se sprejmejo potrebne reforme.

SOVJEVRSTNO PRIPOROČILO ZA KANDIDATA
Chicago, Ill. — James W. Linn je profesor na čičaški univerzi in zdaj kandidira za poslanca v državno zakonodajno telo. Zadnji torek zvečer je okrog 200 njegovih dijakov na univerzi priredilo kampanjsko paradno znanj, pri kateri je napisal, ki so kandidatu samemu izvalili nasmeh. Eden teh napisov je poudarjal, da kandidat "zna pisati in brati," drugi, da "je še dosti pošten," nadaljnji napis je poveljal, da "kandidat dela med tem, ko ti spiš", in še eden je omenil, da kandidat "je zmogčen misliti".

NEMČIJA PRIDELALA "VINO MIRU"
Neustadt, Nemčija. — Letošnjemu pridelku palatinskega vina so dali Nemci ime "vino miru", in sicer v spomin na monakovski pakt, s katerim se je preprečila grozeča vojna med Nemčijo in Čehoslovaško.

Kdo ve, če tisti, ki so danes nevarni v mnogih družinah niso žrtve laži-tiska, ki uničuje moralno življenje v družinah?

Iz Jugoslavije

Mizar Dornik, ki se je lotil ponarejanja denarja, je za enkrat na varnem, ker so ga prijeli orožniki — Zverina dela mnogo škode revnim dolenskim kmetom. — Smrtna kosa. — Razine novice.

Ponesrečen poizkus
Ptuj, 10. okt. — Danes so ptujski orožniki presenetili v nekem manjšem ptujskem hotelu ponarejalce 500 dinarskih bankovcev v hipu, ko so se zbrali na sestanku. Zaenkrat je aretirani njihov kolovodja, 30 letni Avgust Dornik rojen v Gundsorfu in pristojen v Št. Pavel pri Preboldu. Prišel je v Ptuj iz Celja, kjer je hotel dobiti ljudi, ki bi mu financirali nadaljevanje njegovega dela. Zaplenili so mu dva kovčega, v katerih so našli opalograf, 10 negativov 500 dinarskih bankovcev, dve kopiji, 5 cinkovih plošč za klišeje, razne barve, kemikalije in drugo. Za vse skupaj je po lastni izjavi plačal približno 10.000 din.

Dornik je po poklicu mizar, vendar je stalno študiral kemijo. Svojo krivdo brez ovinkov priznava. Pravi, da je hotel doseči samo to, da bi bili njegovi bankovci res strokovnjaško izdelani. Okrog sebe je zbiral lahkoverne in naivne kmete, ki jim je obljubljal nagrade in dobro življenje. Nekateri haloški kmetje so prodali svoje krave in mu posojali denar, ker so bili prepričani, da bo to rodilo dobre uspehe. Po njegovi izjavi bi lahko v eni noči ponaredil za 10.000 din bankovcev. Da je tako oškodovane državne blagajne pravčasno preprečeno, je glavna zasluga komandirja orožniške postaje na Bregu pri Ptujju. Napram svojim sodelavcem se je Dornik izdal za Avgusta Poljšaka iz Celja.

Nenavadni ponočni gostje
Dobrepolje, 8. okt. — Pred par dnevi so imeli pri posestniku Lohkarju v Predstrugah čudnega ponočnega gosta, ki ni bil nihče drugi kot medved kosmatinec, ki je prišel vlogarit okrog hiše. V noči na petek, 7. tega meseca sta pa prišla iz gozda, ki je blizu Lohkarjeve hiše, ki stoji poleg kolodvoza, zopet v vas dva divja srdnjej velika prašiča. Na podu, kjer spita domača sinova in Rigler Alojzij, so se ti trije, preden so zaspali še pogovarjali. Med razgovorom pa zaslišajo, da se okoli pada razlega neki šum in kruljenje. Rigler, ki je prvi pogledal skozi odprtino, je zagledal spodaj dva divja prašiča, ki sta s smukala okoli visoko stoječe koroze prav tam, kjer je pretekli dnevi motovili medved. Ker prašiča nista dosegla koroze in nič našla za pod zob, sta jo urno ubrala v gozd, štihot imenovan. Ponekod po sosednjih njivah se opažajo sledovi teh ščetinarjev. Ti ščetinarji delajo precej škode zlasti v hribovitih in gozdnatih naseljih, zlasti pa tožijo kmetje tam okolu Turjaka in Škocjana. Pri Podgori so v Podklancih na njivah, kjer raste koroza,

napravili jazbeci mnogo škode in požrli obilo koroze.

Napaden
Pred kratkim je bil neke noči napaden 27 letni dninar Jože Tratnik iz Belih vod nad Šoštanjem. Napadel ga je neki možki v Lepi njivi pri Mozirju in ga z nožem zabolal v roko.

Smrtna kosa
V Metliki je umrla Regina Bano, vdova sodnega uradnika in mati banskega tajnika Milana Bana. — V Goriči vasi pri Ribnici je umrl Frances Hönigmann, posestnik in oče župnika Hönigmanna v Bukovščici. — Pri Sv. Juriju ob Taboru je umrl Kajetan Kobale, upokojeni železniški uradnik, posestnik in dolgoletni cerkveni ključar farne cerkve.

Pod motorjem
Na kirurški oddelek ljubljanske bolnice je bil pripeljan 24 letni sluga Mirko Miloš, katera je na ulici podrl motociklist in mu prizadejal hude poškodbe.

Napaden
Na cesti v Podplatu sta dva možka napadla 24 letnega krojaškega pomočnika Tomislava Pavšiča iz Rogoške Slatine in ga nevarno zabolal z nožem v levo ramo, da je moral v celjsko bolnico.

Katolican brez katoliškega lista, je kakor vojak brez puške!

Pratike

Našim čitateljem sporočamo, da smo prejeli zalogo

Pratik za leto 1939,

in sicer obe vrsti Blaznikovovo

kakor tudi Družinsko

Obe vrsti ste zelo zanimivi in ju krasi številno lepih slik. Naročite si jih takoj, dokler ne poide zaloga. Vsak komad stane s poštino vred

25 centov
Naročajo se od: KNJIGARNA AMER. SLOVENEK 1849 West Cermak Road, CHICAGO, ILL.

Amerikanski Slovenec

Prvi in najstarejši slovenski list v Ameriki.

The first and the oldest Slovene newspaper in America.

Izšla vsak dan razen nedelj, posebnikov in dnevo po praznikih.

Issued daily, except Sunday, Monday and the day after holidays.

Edinost Publishing Co. 1649 W. Cermak Rd., Chicago

Edinost Publishing Co. 1649 W. Cermak Rd., Chicago

Table with subscription rates for various durations and regions.

Table with subscription rates for various durations and regions.

Dopisi važnega pomena za hitro objavo morajo biti doposlani na uredništvo...

Entered as second class matter November 10, 1925, at the post office at Chicago, Illinois...

Nov val oboroževanja

Ko sta si francoski in angleški ministrski predsednik Daladier in Chamberlain po monakovski konferenci, ki je dne 30. septembra narekovala Čechoslovaški odstop ene petine državnega ozemlja...

Kakšen pomen naj bi pa sicer imel krik po pospešenem oboroževanju, ki je hkrati zgrabil angleški in francoski narod, ko je v njegovih grlih komaj usahnilo hvaležno vzkljanje, da je bil rešen mir s pomočjo čechoslovaške žrtve?

vpeljala obvezno vojaško službo za vse državljane. Anglija se bo z najhujšim naporom postavila na noge. Toda orožje samo še ne zadostuje. Podpreti ga je treba s silo ideje. Ali je to poziv na vojno? Ne, nikakor ne.

Nekaj podobnega doživljamo tudi v Franciji. Francoski narod ima preslavna izročila o svoji časti, da bi bil mogel v hipnem navalu malodušja pozabiti, da september leta 1938 ni častno zapisan v njegovi slavni zgodovini.

Navedli smo dve značilni posledici zadnjih dogodkov. Iz njih je mogoče razbrati tudi njihovo pravilno oceno. Za one pa, ki imajo bistre oči, se v njih odkrivajo — sicer v še nejasnih, skoraj bi rekli podzavestnih oblikah — nove smeri, po katerih se bo razvijala zunanja politika Evrope.

BAZAR, SV. MISIJON IN DRUGO IZ KANSAS CITY

Menda ne bo preveč, če se oglasimo enkrat na leto in marsikoga, ki je kedaj živel med nami, bo zanimalo izvedeti, kako se še kaj gibljemo. Delavske razmere so v bolj slabem položaju, kakor menda povsod. Navadno le po eden v družini dela in ta mora preživljati vse druge, pa če tudi so v družini trije, ali če jih je dvanajst. Pa še srečen je, če le more.

Pripravljamo se na cerkveni bazar, ki se bo vršil v korist cerkve zadnji teden v novembru v cerkveni dvorani. Naš vrli član Mr. Matija Petek, ki je tesarski mojster, že meri, kako izpelje razna "stane" v dvorani za razprodajo raznih predmetov. Šolski otroci že tudi pridno delajo v korist bazarja.

Na novo se je organizirala skupina naših mladeničev pod vodstvom št. sestre Sabine v cerkveni pevski zbor, kar je uvala vredno in je upati, da bodo vstrajali. Res, lepo petje in pevske vaje ki so k temu potrebne, zahtevajo mnogo truda in požrtvovalnosti, pa upamo, da bodo vsi radi storili. — V soboto dne 23. oktobra smo imeli v naši cerkvi sv. Družine poroko. Zakonsko zveztobito sta si obljubila Mr. Edward Ropar in Amalija Bajuk. Ženin je fant mirnega značaja v Ameriki rojeni Hrvat, nevesta je pa hči Mr. George Bajuka iz Drašič; Mrs. Bajuk je doma od Starega trga pri Kolpi.

TARZAN NEUSTRAŠENI

Metjem, ko sta Jeff in Mary čakala da se Tarzan vrne, je Jeff preganjal dolgačas s tem, da si pridobi dekletovo naklonjenost. Nekoga dne je začel govoriti: "Skoro gotovo da so divjaki ubili Boba in tvojega očeta."

Vile rojenice so posetile družino Jack Tomazic, Jr. in jim pustile zaleto hčerko. Na bolniški postelji se nahajajo Mrs. Frances Dougan z 31. St. Mrs. Ursič z 29. Street in Mrs. Starec z Elyria Ave. — Še vedno je tudi bolna Mrs. Frances Juha. — Vsem bolnikom iz srca želimo skorajšnjega okrevanja in trdnega zdravlja.

ODERSKO ŽIVLJENJE 6. NOVEMBRA, V MILWAUKEE

Imamo v-dno vsake vrste prireditve v Milwaukee. Res toliko, da se že razvrstiti ne morejo. Ob sobotah ali nedeljah imamo včasih kar po tri ali celo več slovenskih prireditev. So to navadne veselice, domače zabave, kart partije, vinske trgatve, različne obletnice in tako naprej. Ampak kaj takega kot bo v nedeljo 6. novembra je pa že velika radkost. Kot najdeni cekin se od časa do časa zalesketa oderska umetnost med nami, ki človeka najbolj razvedri, zabava in ga ponese iz enolične vsakdanjosti nekam popolnoma v drugi svet v prijetno razpoloženje. Gleda poslušaj in uživa.

Življenje na odru je drugi svet. Slika je to, ogledalo naših dejanj in nehanj. Tam vidimo sebe in druge, neprikrito v pravi luči. Človeka z vsemi njegovimi dobrimi in slabimi lastnostmi. Vzbujajo nam naše najnežnejše spomine, ki so že mogoče drugače dokaj obledeli, v teku dolgega časa. Posebno če vidimo na odru nekaj takega, ki je zajeto iz pristnega, originalnega, domačega mekega življenja. In prav to bo v nedeljo 6. novembra, v South Side Turn dvorani, ko bo v Ameriki prvič uprizorjena igra "Čigav je grunt".

Ne bom se podajal v opisovanje vsebine te igre, ker se mi zdi, da bi s tem prikrajšali tiste, ki bodo prišli to igro pogledat, na užitek. Igra je lahko razumljiva, polna življenja, smešna in zabavna, da malo takih. Kakor v lanskem letu je igra "Micki je treba moža" vse prijetno iznenadila, tako bo tudi letošnja igra "Čigav je grunt" prav gotovo vse zadovoljila, ki jo bodo prišli pogledat. Pa ne samo igra. Saj se niti predstavljati ne morete, kaj vam bo vse pckazal tega dne, pevski in dramski Klub "Lilije" ki šteje z mladino vred čez 70 članov in članic, in so polni mladostnega veselja in energije za odersko prednašanje. Videli bote malčke, v petju, pesmi, plesu, igri, kakor tudi naše starejše, znane in popolnoma nove igralske in pevske talente.

Vrhu vsega tega bodo nam še tudi, naši stari, sosedni pevski zbori izboljšali s svojo pesmijo že itak dober program, ki bo vreden prav gotovo trikrat toliko, kolikor je vstopnina na to prireditev, namreč 35c v predprodaji in 40c pri vratih. Program bo torej bogat, lep, zabaven, podučljiv, ali kdor bo hotel videti vse bo moral biti v dvorani sigurno popoldne pred 3. uro in zvečer pred 7:30, ker točnega začeta se bomo tudi to pot strogo držali.

LORAINSKE NOVICE

Preteklo soboto 29. oktobra sta se v cerkvi sv. Cirila in Metoda poročila Mr. Frank Ambrozič in Miss Catherine Augusta Boni. Ženin je sin obče znane in spoštovane Ambrozičeve družine in je zaposlen kot City Council Clerk; nevesta pa je građuirana bolniška strežnica, doma iz Clevelanda. — Novoporočencema iskrene čestitke!

Dogodki med Slovenci po Ameriki

Iz domovine Cleveland O. — Pretekli teden je dospel iz stare domovine mladi komaj 11 letni naseljenec Steve Bukovec, rojen v starem kraju. Prišel je k svojim staršem Mr. in Mrs. Frank Bukovec na East 45th St.

Jubilej Milwaukee, Wis. — Srebrni jubilej poroke sta praznovala v družbi številnih prijateljev in znancev rojaka Mr. in Mrs. Frank Bešek iz So. 2nd St.

Žalostna vest iz domovine Berwyn, Ill. — Znani rojak Mr. Joseph Omerzel je te dni prejel iz stare domovine žalostno poročilo, da mu je v Zdolah pri Brežicah preminul oče Martin Omerzel v visoki starosti 88 let. Pokojni je bil oče že omenjenega Mr. Jožefa Omerzela in Mr. Maksa Omerzela, ki biva na 21st Place v Chicagi. — Njima in vsem obojnim sorodnikom sožalje, pokojniku pa R. I. P.

Smrt na zapadu Palisade, Colo. — Tukaj je pred kratkim preminul rojak Josip Oražen, ki je podlegel rudarski jetiki v starosti 47 let. Doma je bil v Strugah pri Dobrepolju na Dojenjskem. V Ameriki je živel 28 let. Zapuščena dve sestri Rozi poročeno Pezdirc v Leadville, Colo. in Zofijo poročeno Marolt v Palisade, Colo.; v stari domovini pa dva brata.

na njivi in so me vodili v moje rojstno hišo, kjer mi je tekla zibelka. Tam so mi takoj postregli z vsem najboljšim. Potica je bila takoj na mizi, brat Janez, ki je gospodar na domu, mi je tudi postregel s zlatansko slivovko. Par ur smo se tako tam pogovarjali, naskar sva se z bratom spet odpeljala proti Ljubljani. Ljubljani sem ostal menda kakle štiri dni, da sem vse vredil, kar so mi v Ameriki svojci dali in naročili; eni so mi dali da sem nesel denar, zopet drugi kaj drugega, kar sem izročil zaželjenim osebam kakor mi je bilo naročeno. Ko sem vredil vse potrebno in raznesel na različne kraje, sem se zopet podal k bratu Janez Germu na Gradišče, v svojo rojstno vas, kjer sem ostal ves čas svojega bivanja v starem kraju, vse do odhoda v Ameriko. Brat Janez mi je doma vse razkazal in mi razložil kako in kaj vse obstoji, kar sem ga prav z zanimanjem poslušal, kajti mene je vse zanimalo vedeti. Menim da bi vsakega zanimalo, če ni že 28 let bil v domovini, da bi videl svojo rojstno vas. — To videlo naj za enkrat zadostuje. Prihodnjič bom pa še kaj napisal.

Louis Germ

POTOP! Pogled na številne nove naboje in obnove jo in pomagaj listu!

Tovarna novega človeka

POSLOVENIL LEOPOLD STANEK

XIV.

Domkom (Hišni upravitelj) Pavel Ivanovič je praznoval danes svoj sedem in šestdeseti rojstni dan. On in njegova žena sta živela v razmerah, kot si slabših ne moremo predstavljati. Bili so dnevi, ob katerih dobesedno nista imela niti grizljaja kruha. Toda danes je praznoval Pavel Ivanovič svoj rojstni dan! Ribo mu je podaril njegov sin, moko njegova hči, sladkor njegovi sosedje in tako dalje...

Še prejšnji večer je obletela Agrafena Aleksejevna vse prebivalce hiše, da bi jih povabila k tej slavnosti. Vsi so obljubili in ob sedmih je bila mala soba domkoma nabito polna ljudi. Sedeli so po vseh stoli, ki so spadali k gospodinjstvu, na stoli, ki so jih posodili sosedje, in na dveh posteljah, ki sta bili pokrili s pisanima pregrinjama iz samih krp.

Pri mizi, ki je bila sestavljena iz več majhnih mizic, je sedela Tanja poleg sina Agrafene Aleksejevne.

Tanja ga je videla prvič in je bila vsa presenečena nad njegovo zunanjostjo. Še nikdar ni videla obličja, v katerem bi bil izraz trpljenja tako globoko zarezan kot v bledem obrazu tega mladega moža. Ta vtis, ki je prihajal predvsem iz njegovih temnih oči, je bil še močnejši zaradi velike brazgotine, ki je sekala njegovo levo lice. Njegove prsi so bile upadle, rame pobešene in gibal se je malone kot stavec.

Oblečen je bil vprav fantastično. Tanja je bila vajena računati z najbolj nenavadnimi oblekami, toda takega brezmejnega siromaštva še ni videla. Najbolj pa jo je osupnilo na vseh malenkostih vidno izrazito prizadevanje, da bi dal celo tej bedni lupini pečat elegancije. Hlače so mu bile mnogo premajhne, bile bi komaj otroku prav; na mnogih mestih so bile zakrpane, toda celo te krpe so bile tako oguljene, da se je bleščala skoznje gola koža, tako da je mogel človek natančno ugotoviti, da manjka spodnje perilo. In vplivalo je kot skrit podsmeh, da so bile te hlače zlikane v brezhibno gubo. Njegova bluza z ležečim ovratnikom je predstavljala čudno mešanico iz delov damske in umetniške mode in je bila prav tako kot hlače, popravljenega z najraznovrstnejšimi krpami. Najbolj sanjarska in najbolj potrta pa se je zdela ovratnica, zakaj bila ni nič drugega — o tem se nisi mogel zmotiti — kakor rjava damska nogavica, ki je bila na sredi prerezana in skrbno zvezana v zanko.

"No, vi ogledujete mojo obleko, Tatjana Nikolajevna?" je nagovoril Tanjo. "Ne morem nič za to, poklicna obleka!"

Tanja ga je začudeno pogledala.

"Oh, vi še ne poznate mojega poklica? Ali vam ni moja mati nič povedala o tem? Sama me je pripravila do tega! Pametna, razumna žena! Dobro pozna psihologijo ženske duše!"

"Kaj pa je prav za prav vaš poklic?" je vprašala Tanja, ki še vedno ni ničesar razumela. Njen pogled se je mudil še vedno na ženski nogavici in na njegovem ovratniku in premišljala je, kako bi mu mogla pomagati, da bi se nekoliko bolje oblačil.

"Oh, vi me pač pomilujete? Premišljate, kako bi mi mogli pomagati, kaj ne?" je dejal s svojim otožnim, krotkim smehljajem. "Prebuja se vaše usmiljenje, vaše žensko sočutje? Da, da, to sočutje, to je ženski duši tako potrebno kot ribi voda. No, prav na tej značilni lastnosti sem zgradil tudi svoj poklic. Poročam se namreč — to je moj poklic!"

Ko je videl, da njegova poslušalka še vedno ničesar ne razume, je razlagal dalje:

"Stvar je namreč taka: bil sem beli častnik s križem sv. Jurija in so me seveda rdeči takoj vtaknili v ječo. Na vso nesrečo je bila moja žena rojena grofica. Zbežala je brz po izbruhu revolucije v inozemstvo in zdaj sem se moral pokoriti še za nesrečno družabno pokolenje svoje soproge. Bil bi pač še danes v ječi, če bi se ne bila slučajno zaljubila vame komunistka, ki je delala v jetniški pisarni kot strojepiska. Izposlovala je, da so me pustili, toda niso mi dali pravice, da bi stopil kje v službo — dali so mi le pravico, da poginem od gladi. Moja sreča je samo, da se človek zdaj lahko poroči, kakor in kolikorkrat se hoče, in tako sem zgrabil za ta poklic. Jutri se vrši moja tri in dvajseta poroka!"

Vidite, in zaradi svoje nove neveste sem si tudi obesil to nogavico okoli vratu..."

"Kako pa vendar pridete do toliko nevest?" je vprašala Tanja.

"Oh, to niti ni tako težko! Ravnam vedno po enem in istem načinu. Vsa skrivnost obstoji samo v tem, da napolniš žensko srce s sočutjem. Najbolje je, da si prideneš kakšno značilno lastnost v obrazu, v pogledu ali v obleki, ki ženskam tako rekoč srce obrne. Tudi moja bledeca, moja brazgotina mi delata tu velikansko uslugo. In ta ovratnica je najzanesljivejše sredstvo. Saj čuti izvoljenka, da se ji hočem kljub svoji revščini prikazati nekoliko lepšega in je ginjena do konca prstov na nogah. Potem je stvar že dobljena. Sedem na kakšno klop, zrem hrepenoče v daljo in med prsti držim uvel list ali kaj drugega enako vrednega — po letnem času pač! To svojo zadnjo nevesto sem ujel z uvelim listom. Sedel sem tu v takem položaju: ta veli list — jesen, priroda umira in z njo ljubezen in tako dalje. In zraven opazujem mimoidoče ženske. Seveda, pri mnogih ni prav nič koristilo, a vendar je prišla ena, ki je postala pozorna name. Enkrat, dvakrat je šla še mimo, potem me je vprašala: "Kaj gledate vedno na ta list?" — "Oh, prirodno umira," in tako dalje. Tedaj je pač zelo važno, da si tisto žensko natančno ogledaš, da veš v kakšnem smislu moraš govoriti dalje. Če je komunistka: o tovariški ljubezni, zdaj ko so se razpršile vse nade, ki si jih zgradil na prejšnji buržujski ljubezni; nežnejši damici, da koprniš od hrepenjenja po večni ljubezni. Na večno ljubezen, na to se jih največ ujame. No, in nadalje gre potem kot namazano.

(Dalje prih.)

"Amer. Slovenec" odbija napade na katoliške Slovence in na njihovo vero; katoliški Slovenci podpirajte ga!

KUPITE BRZO "NARODNI ADRESAR" PO ZNIŽANI CENI

Preostalo mi je nekoliko stotin iztisov "Narodnega Adresarja", ki ga je s tolikim trudom sestavil moj pokojni soprog Ivan Mladinec.

Do zdaj je bila cena \$3.75, da pa čim preje razprodam ostale knjige, odločila sem se znižati ceno na \$2.00.

Pohitite z naročilom, dokler je še kaj knjig, in pošljite denar na:

Mrs. Anna Mladinec, 2331 29th St., Astoria, L. I., N. Y.

Volilci v St. Louis okraju, Minnesota!

Izvolite liberalnega okrajnega avditorja

GLASUJTE ZA Frank J. Indihar OKRAJNI AVDITOR

Napravimo izpremembo v avditorjevem uradu s tem, da izvolimo v resnici progresivnega prijatelja delavstva.

"Potrebujemo več dela in manj politike v uradu okrajnega avditorja."

Prilagojeno in plačano od Frank J. Indiharja v njegovo lastno korist.

KANDIDAT SE PRIPOROČA

V St. Louis okraju, Minn., kandidira pri teh volitvah za okrajnega avditorja Frank J. Indihar, ki se priporoča volilcem na podlagi svojih doseženih rekordov. Ta kandidat živi v omenjenem okraju čeli čas od svojega rojstva, od 1897, in je med tem časom opravljal za razna važna mesta. Tako je bil klerk in poročevalec mestnega sodišča; dalje je vaški klerk in član sveta v Gilbertu in to službo opravlja že več let. Bil je tudi glavni klerk cestnega računskanskega oddelka za severni del okraja. Dopržil je posebne tečaje v mestnem in trgovskem pravu in računstvu in njegovi sistemi, ki jih je upeljal, uživajo priznanje po celi Uniji.

Povrh teh svojih rekordov je progresivnega duha in ob enem uvidi potrebo, da se mora poskrbeti za take, ki brez lastne krivde ne najdejo dela, da se jih obvaruje pred revščino in stradanjem. Kandidat je mlad, delaven in zanesljiv ter obenem vljuden in zmožen in obljublja, ako bo izvoljen v omenjeni urad, da bo svoje dolžnosti izvrševal v zadovoljstvo vsega prebivalstva okraja St. Louis.

DA BO VLADALA

Človekoljubnost v vladi

volite celotno

DEMOKRATSKO LISTO

NA VOLILNI DAN 8. NOVOBRA

ČESEN-PETRIŠILJ pomoč za VISOK KRVNI PRITISK

Zdravniška poročila pravijo, da česen-petrišiljski koncentrat tvori dvojno delovanje pri znižanju visokega krvnega pritiska. Prvič, deluje, da se razrahlja ožirjena žila. Drugič, konča ali prepreči razkrajanje odpadkov v črevesju, kar je pomemben varok za visok krvni pritisk. Da dobite koncentriran česen in petrišilj v obliki brez okusa, vrnite svoje zdravila za ALLIMIN česnovih-petrišiljskih tablet. Velika škatlja \$6; povečan zavej za varčevanje denarja \$1.00. ALLIMIN uporabljen ponovno v rednih presledkih pomaga pri znižanju krvnega pritiska olajša glavobol ter omotico povzročeno vedno izredno mnogemu bolniku. Da ugotovite, kaj dviga vaš krvni pritisk, in za zdravniško zdravilnja, se posvetujte s svojim zdravnikom. Za brezplačen vzorec in knjižico z informacijami velike vrednosti o krvnem pritisku, pišite na: VAN PATTEN CO., 54 W. Illinois, Dept. F, Chicago

Vabimo vse prijatelje petja in iger, od blizu in daleč na izvanredno prireditelju

PEVSKEGA IN DRAMSKEGA KLUBA

"LILIJA"

V MILWAUKEE, WIS.

v nedeljo, 6. novembra

V S. S. TURN DVORANI

Popoldne točno ob 3. uri, pevski koncert Kluba, povabljenih pevcev, gostov, otroški nastopi, plesi, petje in igra

"BIT OF GOSSIP"

Zvečer ob 7:30, nova tridejanska, kmečka veselougrina

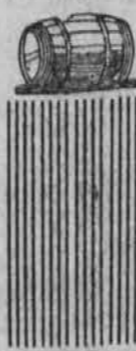
"ČIGAV JE GRUNT?"

Vstopnina v predprodaji 35c, pri vratih 40c.

Razvedrila kot še nikoli poprej!

OKUSNA VEČERJA, PLES.

IZBORNO MONARCH PIVO

Ledeno mrzlo; četrt sodčka \$4.25; osminka sodčka \$2.25

MONARCH pivo je izdelovano skrbno in natančno in vsebuje vse najboljše kakovosti, ki napravijo pivo dobro in okusno. Vedno pazite kako pivo se vam servira. Na zapadni strani mesta Chicago razpečava MONARCH pivo

BEER DEPOT

John Kochevar

WEST SIDE DISTRIBUTOR OF MONARCH BEER

2215 W. 23rd Street Tel. Canal 6177 Chicago, Illinois

Pisano polje

J. M. Frank

Le za spomin.

Dogodek sledi dogodku, to je znak modernega časa. Danes je tako, jutri se izpremeni. Včeraj silno veselje med Slovaki, da so dobili svojo Slovačko, danes pa hočejo Mažari imeti od te Slovačije osem tisoč širjaških milj, najlepši kos, in Poljaki so že na vratih. Ali so menda ti veseli Slovaki rekli odločno: nem todom nič? Kaj še? Kaj naj bodo rekli ti revčki s svojim kurnjakom? Veseli morajo biti, da jim vsega kurnjaka ne vzamejo, dasi ga bodo pojutrjem. Vrlo značilno za slovensko decarijo, in vsaj spominna vredno. Avtonomni Slovak je šel iskati pomoči k — Hitlerju! Sami ti slovaški Slovani postavijo kolozla za vrtnarja. Ali so Slovani sploh sposobni za življenje, ko hočejo živeti ne iz kake lastne moči pri toliknem številu, temveč skušajo živeti od tuje milosti in iščejo narodni obstanek tam, kjer imajo zapisan na program pogin zadnjega Slovana!? Dogodek sledi dogodku, pa je za Slovane drug za drugim ne le bolj in bolj žalosten, že tak je, da se mora poštenemu človeku, ne morda le Slovanu, gnusiti. Takih telet bo težko kje na svetu. Morda si je Hitler vsaj mislil; ko mu je prišla ta slovaška deca ali letija, skornje poljubovat kaj pravi nemški pregovor, ki cika na tako teletjo robo, in se glasi: "Nur die grössten Kaelber wahlen sich ihre Metzger selber". Že pred zadnjo vojsko sem prišel v stik s Slovaki, ki so pripadali celo inteligenci, pa sem se čudom čudil, kako more slovenski in inteligenten človek biti tako strasten mažaron; zdaj se ne čudim več, ker moram soditi, do ti inteligenci manjka inteligence. Morda res ni narod tak, ampak kaj naj narod začne brez voditeljev, ali s takimi voditelji?

Niti narodne pravice niso vse. Več je narodna ali politična in vladna svoboda. Vsaka vas res ne more tvoriti lastne države, ampak tudi Slovan pod Slovanom bo imel vsaj več politične svobode, kakor le kje pod tujo vlado. Zopet nekaj števil za — spomin. Že pred štiridesetimi leti so se prav nemški krogi čudili, kako more biti na bivšem Kranjskem toliko dijakov na gimnazijah. Velik odstotek je bil nemških dijakov, saj so bile šole vse nemške. Uka željni so morali biti pa že tedaj tudi Slovenci. Bilo je tedaj okoli 1000 dijakov, polovica več, ko pri enakih razmerah kje drugje. Zato so se čudili. Med vsemi Slovenci je bilo tedaj morda do 1500 dijakov z Nemci vred. Zdaj je v okvirju Slovenije 24 državni in 3 zasebne gimnazije in število dijakov znaša 12.771. Naravnost ogromni prirastek. Ne bo vse le zmerker v šole silijo prav raznih elementi. Vsekako pa se vsaj kako naraste krog inteligence, pri kolikaj narodni in svobodni državi, toraj pri narodu, ki ni odvisen od tuje milosti pri šolah. Vsaj polagoma bi se vpliv te inteligence poznal na vsem narodu, dasi bi bilo med to inteligenco tudi nekaj plevela.

Ako gre politična svoboda, kakor zdaj vse kaže, kakom živžgat, bo šel enako nazaj tudi prirastek pri narodni inteligenci. Zopet bo imel inteligencija tujec in — vladal. Pa imajte, ko si ne znate ohraniti politične svobode.

Beseda ni konj, vprašati svojega prijatelja, da bi se naročil na "Am. Slovenca", pa tudi ni tako težavna reč. Poizkusiti!

Večkrat so me inteligenti že interpelirali, naj jim pojasnim dogodke v Čehoslovakiji in še marsikaj. Tu rojeni Amerikaneec tega težko razume. Zadnjič je bila cela skupina, ki je hotela razjasnil. Ni šlo. O pravem narodnem življenju in narodni svobodi, toraj o pristni in zdravi narodnosti, nimajo

DOBRNA PRILIKA

Na prodaj 10 akrov zemlje, 50 milj iz Chicago, poceni. Citajte tozadevni oglas v prihodnji številki tega lista.

DR. J. E. URSICH
ZDRAVNIK IN KIRURGI
1901 W. Cermak Road
CHICAGO, ILL.

Uradne ure: 1-3 popoldne in 7-8 zvečer izveniš ob sredah.
Residenčni telefon: La Grange 3966
Uradni telefon: Canal 4918
PO DNEVI NA RAZPOLAGO
CELI DAN V URADU.

ROJAKI SLOVENC!
Kadar želite okrasiti grobove svojih dragih, ne pozabite, da imate na razpolago lastnega rojaka.

Postavljam in izdelujem vse vrste nagrobne spomenike v vseh delih države Illinois. Cene ameriške, delo jamčeno, postrežba solidna. Se priporočam!

Kadarkoli nameravate kupiti grobnih spominski kamen, pišite na poizpisana za vsa pojasnila in cene. V Vašo korist bo.

Joseph Slapničar
SLOVENSKI KAMNOSEK
527 North Chicago Street,
JOLIET, ILL.
Telefon 2-4787

Tiskarna
Amerikanski Slovenec

Izdeluje vse vrste tiskovine, za društva, organizacije in posameznike, lično in poceni.

Poskusite in prepračajte se!

1849 West Cermak Road,
CHICAGO, ILLINOIS